

21/2000. (VIII. 18.) HM rendelet

a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 9. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, összhangban az Mvt. végrehajtására kiadott 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelettel (a továbbiakban: Vhr.) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos szolgálatteljesítésre és munkavégzésre vonatkozóan a következőket rendelem el:

1. § A rendelet hatálya kiterjed a Honvédelmi Minisztériumban, a honvédelmi miniszter közvetlen irányítása és felügyelete alá tartozó hivatalokban és háttérintézményekben, a katonai nemzetbiztonsági szolgálatoknál, a katonai oktatási intézményekben, a Magyar Honvédség szervezeteinél (a továbbiakban együtt: szervezet) folyó minden szervezett tevékenységre.

2. § E rendelet alkalmazásában

a) állományilletékes parancsnok:

- a hivatásos és a szerződéses állomány tekintetében a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 2. §-ának *b)* pontjában, valamint a Hszt. végrehajtására kiadott 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdésben meghatározott személy,

- a köztisztviselői és a közalkalmazotti állomány tekintetében a munkáltatói jogkör gyakorlója,

- a hallgatói és a növendéki állomány tekintetében az oktatási intézmény vezetője,

- a hadköteles állomány tekintetében a hadköteles katonák szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIV. törvény (a továbbiakban: Hkt.)

2. §-ának *a)* pontjában meghatározott személy,

b) szervezett tevékenység: az Mvt. 87. §-ának 9. pontjában meghatározottakon túlmenően a szolgálati kötelezettségek teljesítésével és a jogok gyakorlásával összefüggésben végzett tevékenység;

c) szolgálati hely: az Mvt. 87. §-ának 5. pontjában meghatározott munkahelyen túl a szervezet illetékességi területén az a hely, ahol a szervezett tevékenység végrehajtásra kerül;

d) munkaeszköz: az Mvt. 87. §-ának 4. pontjában meghatározott munkaeszköz körébe tartozik a szolgálati feladat ellátása érdekében használt haditechnikai eszköz is;

e) haditechnikai eszköz: kizárólag, illetve elsődlegesen katonai célra kifejlesztett, gyártott, beszerzett eszköz, valamint ehhez az eszközhöz kapcsolódó alkatrész, kiképzési és oktatási eszköz, ellenőrző, karbantartó és javító eszköz;

f) veszélyes haditechnikai eszköz: olyan haditechnikai eszköz, amely használatakor az állomány egészsége, testi épsége - megfelelő védelem hiányában - súlyos károsító hatásnak lehet kitéve;

g) katonai védőeszköz: kizárólag, illetve elsődlegesen katonai célra kifejlesztett és gyártott - a veszélyforrás kiküszöbölésére vagy a veszélyforrás hatásának csökkentésére szolgáló - védő funkciójú eszköz.

(Az Mvt. 11. §-ához)

3. § Az Mvt. 11. §-án túlmenően a személyi állomány szolgálati tevékenységének biztonságát szolgáló rendszabályokat a Magyar Köztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat), a Katonai Általános Balesetelhárítási és Egészségvédő Szabályzat (a továbbiakban: KÁBESZ) tartalmazza.

(Az Mvt. 12. §-ához)

4. § (1) A szervezeteknél az állományilletékes parancsnok Szervezeti Munkavédelmi Szabályzatban (a továbbiakban: SzMvSz) határozza meg a munkavédelmi tevékenység feltételeit és a követelményeinek megvalósítási módját.

(2) Az SzMvSz tartalmi követelményeit e rendelet *melléklete* tartalmazza.

5. § Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül az utasítással vagy intézkedéssel kiadott - műszaki-biztonsági követelményeket meghatározó - szabályzat is.

6. § A szervezet munkavédelmi tevékenységének irányítását az állományilletékes parancsnok látja el.

(Az Mvt. 17. §-ához)

7. § (1) A honvédelmi ágazat első fokú munkavédelmi felügyeletét és a kapcsolódó informatikai, minősítési és képzésszervezési feladatokat a HM Munkavédelmi és Munkaügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: HM MMEH) végzi.

(2) A HM MMEH illetékessége nem terjed ki a szövetséges fegyveres erőknél szolgálatot teljesítőkre, valamint a nemzetközi szerződés alapján külföldi irányítás alatt levő állományra.

8. § (1) A honvédelmi miniszter a honvédelmi ágazat munkavédelmi feladatait a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára (a továbbiakban: HM KÁT) útján látja el.

(2) A honvédelmi miniszter a HM MMEH feletti irányítási feladatait a HM KÁT útján látja el.

(Az Mvt. 18. §-ához)

9. § (1) Haditechnikai eszközt rendszeresíteni, hadrendbe, szervezetbe állítani vagy alkalmazásba venni csak abban az esetben szabad, ha az kielégíti az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit és ezt a gyártó, importáló vagy beszerző, ezek hiányában a rendszeresítést, illetve az alkalmazásba vételt elrendelő az általános minőségtanúsítás keretében tanúsíttatja.

(2) A rendszeresítési, szervezetbe állítási vagy alkalmazásba vételi eljárás előtt a HM MMEH jogosult a haditechnikai eszközt előzetesen vizsgálni, és azt határozatban veszélyes haditechnikai eszköznek minősíteni.

[Az Mvt. 21. §-ának (1) bekezdéséhez]

10. § (1) A veszélyes haditechnikai eszközöket, továbbá valamennyi katonai védőeszközt rendszeresíteni, szervezetbe állítani vagy alkalmazásba venni csak akkor lehet, ha a haditechnikai eszköz rendelkezik hadi-megfelelőségi tanúsítvánnyal, a katonai védőeszköz pedig hadi-minősítő bizonyítvánnyal.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott hadi-megfelelőségi tanúsítványt és hadi-minősítő bizonyítványt a HM Haditechnikai Intézet (a továbbiakban: HM HTI) adja ki. A hadi-megfelelőségi tanúsítvány és a hadi-minősítő bizonyítvány kiadásának részletes szabályait a honvédelmi miniszter külön utasításban határozza meg.

(3) A (2) bekezdés szerinti hadi-megfelelőségi tanúsítványt és a hadi-minősítő bizonyítványt a HM MMEH az okiraton szakvéleményezi.

11. § (1) A haditechnikai eszközök és a veszélyes haditechnikai eszközök üzembe helyezése rendszeresítés, szervezetbe állítás vagy alkalmazásba vétel keretében történik. Feltétel haditechnikai eszköz esetében a 9. § (1) bekezdésben, veszélyes haditechnikai eszköz esetében a 10. §-ban meghatározott iratok megléte.

(2) Amennyiben külön jogszabály a haditechnikai eszköz (részegység) gyártását vagy alkalmazásba vételét hatósági engedélyhez köti, ez a hatósági engedély egyenértékű az (1) bekezdés szerinti hadi-megfelelőségi tanúsítvánnyal.

[Az Mvt. 22. §-ának (1) bekezdéséhez]

12. § (1) A szolgálati helynek, munkaeszköznek a használatbavétel időpontjában hatályos katonai munkavédelmi előírásokat is ki kell elégeitnie.

(2) Ha a tervezés idején hatályban lévő katonai munkavédelmi előírások az üzembe helyezés időpontjáig olyan mértékben szigorodtak, hogy érvényesítésük aránytalan gazdasági terhet jelentene, az (1) bekezdés előírása alól a HM MMEH szakvéleménye alapján a honvédelmi miniszter felmentést adhat, ha az az egészséget és a biztonságos munkavégzést nem veszélyezteti.

[Az Mvt. 23. §-ának (1) bekezdéséhez]

13. § (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes haditechnikai eszközöket, illetve azt a haditechnikai eszközt, amelynek gyártásához vagy üzembe helyezéséhez hatósági engedély szükséges, illetőleg felülvizsgálatát jogszabály, szabvány vagy az üzemeltetési dokumentáció előírja.

(2) Ha haditechnikai eszköz, katonai védőeszköz a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a személyi állomány egészségét és biztonságát, vagy balesetet okozott, megfelelőségét az üzemeltető állományilletékes parancsnoknak soron kívül vizsgálnia kell. A vizsgálat befejezéséig annak használatát meg kell tiltani.

(3) A veszélyes haditechnikai eszközöket és azok időszakos felülvizsgálatát az anyagnem szerint illetékes szolgálati ág főnöke külön intézkedésben határozza meg.

(Az Mvt. 26. §-ához)

14. § A szolgálati helyen alkalmazott jelző- és riasztóberendezésnek meg kell felelnie a katonai követelményeknek is.

(Az Mvt. 39. §-ához)

15. § (1) A haditechnikai eszközökhöz biztosítani kell a használatához szükséges magyar nyelvű üzemeltetési dokumentációt, amelyet a gyártó, a beszerző, import esetén az importáló, annak hiányában a rendszeresítést, illetve az alkalmazásba vételt elrendelő köteles biztosítani.

(2) Haditechnikai eszközöket az üzemeltetéshez szolgáló magyar nyelvű feliratokkal, tájékoztatóval is el kell látni.

(Az Mvt. 43. §-ához)

16. § Egyes katonai szakfeladatok végzését katonai szabályzat, szakutasítás külön engedélyhez kötheti.

(Az Mvt. 46. §-ához)

17. § Az elsősegélynyújtás oktatása és tárgyi feltételének biztosítása a szervezet egészségügyi szolgálatának feladata.

[Az Mvt. 54. §-ának (3) bekezdéséhez]

18. § (1) Az állományilletékes parancsnok figyelemmel kíséri és elemzi szervezete munkavédelmi helyzetét, feltárja a hiányosságok okait, és megteszi a szükséges intézkedést. Évente legalább két alkalommal ellenőrzi a saját és legalább egy alkalommal a közvetlen alárendelt szervezeteknél folyó munkavédelmi tevékenységet.

(2) A szervezet egészére kiterjedő ellenőrzést az állományilletékes parancsnok által kijelölt bizottság végzi. A bizottság összetételét az SzMvSz-ben kell meghatározni.

19. § (1) A munkavédelmi ellenőrzés megállapításait jegyzőkönyvbe kell foglalni. A jegyzőkönyv tartalmazza:

a) az előző ellenőrzés során feltárt hiányosságok megszüntetésére tett intézkedések végrehajtását, illetve az azt akadályozó tényezőket, a megállapított határidőket;

b) az ellenőrzés során feltárt hiányosságok pontos, szolgálati hely szerinti felsorolását;

c) a feladatok végrehajtásáért felelős személyek nevét, beosztását, a végrehajtás határidejét;

d) az egyéb, szükségesnek tartott megállapításokat.

(2) A munkavédelmi ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet, feljegyzést a feltárt hiányosságok megszüntetését követő öt évig meg kell őrizni.

20. § (1) Haditechnikai eszközök rendszeresítésekor, szervezetbe állításakor vagy használatba vételekor használatuk egészségre és biztonságra kiható követelményeiről kellő időben tájékoztatni kell a személyi állományt, illetve a munkavédelmi érdekképviselőket.

(2) Az állományilletékes parancsnok köteles biztosítani a katonai védőeszközök rendeltetésszerű használhatóságát, megfelelő védőképességét, a kielégítő higiénés állapotát, a szükséges tisztítását, karbantartását (szakszerű javítását), pótlását.

(Az Mvt. 55. §-ához)

21. § (1) A személyi állományt az SzMvSz-ben meghatározott különböző munkakörökre (beosztásokra) előírt gyakorisággal, de évente legalább egyszer munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

(2) A különösen veszélyes feladatok végrehajtása előtt a feladatban részt vevő állományt fel kell készíteni a biztonságos végrehajtásra.

(3) Különösen veszélyes feladatnak kell tekinteni:

a) a gyakorlatokat;

b) a lövészeteket;

c) a vízi és víz alatti átkeléseket;

d) a gép- és harcjármű-oszlop vezetési foglalkozásokat;

e) a közúti, vasúti, vízi és légi szállítást;

f) a lőszerrel, a robbanó és pirotechnikai, a mérgező, a sugárzó és vegyi anyagokkal végzett munkát;

g) a lőtereken végzett kiszolgáló tevékenységet;

h) az ejtőernyős ugrást;

i) továbbá minden olyan tevékenységet, amelynél a munkavédelmi szabályok megszegése az élet közvetlen veszélyeztetésével jár.

22. § (1) Akinek a feladatköréhez az egészséges és biztonságos feladat-végrehajtás feltételeinek biztosítása, fenntartása, ellenőrzése tartozik, a beosztásba helyezését követő 30 napon belül, azt követően legalább ötvenként köteles munkavédelmi ismeretekből ellenőrző vizsgát tenni.

(2) Az (1) bekezdésben előírt vizsga alól mentesül, aki legalább középfokú munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezik.

23. § (1) Munkavédelmi vizsgáztatásra a szervezetnél az állományilletékes parancsnok intézkedése szerint bizottságot kell létrehozni, amelynek elnöke munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezik.

(2) A munkavédelmi vizsgák ismeretanyagát, a vizsgáztatás rendjét, a bizottság összetételét az SzMvSz-ben kell meghatározni.

(3) A vizsgát "Megfelelő" vagy "Nem megfelelő" minősítéssel kell értékelni. Megfelelőre értékelhető a munkavédelmi ismeretek szintje, ha a kérdések kétharmadára hibátlan választ ad a vizsgázó.

(4) "Nem megfelelő" értékelés esetén az oktatást és vizsgáztatást meg kell ismételni. A vizsgára kötelezett személy a "Megfelelő"

minősítés eléréséig csak szakirányítással és felügyelettel végezheti tevékenységét.

24. § Az oktatásról nyilvántartást kell vezetni, és a vizsgáztatásról jegyzőkönyvet kell felvenni, mely okmányokat öt évig meg kell őrizni.

(Az Mvt. 56. §-ához)

25. § A katonai védőeszköz ellátási rendjét a rendszeresítés, illetve az alkalmazásba vétele során kell meghatározni. Amennyiben a katonai védőeszköz haditechnikai eszköz részét képezi, akkor az ellátási rendről a haditechnikai eszköz rendszeresítése, alkalmazásba vétele során kell dönteni.

(Az Mvt. 57. §-ához)

26. § (1) A honvédelmi ágazat szervezetei a Vhr. szerinti II. veszélyességi osztályba tartoznak. Az ettől eltérő osztálybasorolást a HM MMEH szakvéleménye alapján a honvédelmi miniszter engedélyezi.

(2) A honvédelmi ágazatban a munkavédelmi szakterület beosztásait és végzettségi követelményeit az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően munkaköri jegyzékben vagy állománytáblában kell rögzíteni.

(3) A munkabiztonsági szaktevékenységet ellátó személy - e tevékenysége tekintetében - az állományilletékes parancsnok közvetlen irányítása alatt áll. Feladatait és hatáskörét az SzMvSz-ben meg kell határozni.

(4) Ha a munkavédelmi tevékenységet ellátó személy feladata ellátásában akadályoztatva van, úgy a helyettesítéséről az előljáró szervezet parancsnoka köteles gondoskodni.

(Az Mvt. 70-77. §-ához)

27. § (1) A munkavédelmi érdekképviselőre és az érdekegyeztetésre vonatkozóan az Mvt. 70-73. §-ának és a 75-77. §-ának rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

(2) Ha a munkavédelmi képviselő (bizottság) az állományilletékes parancsnok véleményével nem ért egyet, a képviselő (bizottság) közvetlenül a HM MMEH-hez fordulhat állásfoglalásért vagy kérheti a kivizsgálás megismételését.

(Az Mvt. 78. §-ához)

28. § (1) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos szolgálati feladatellátással és munkavégzéssel kapcsolatos érdekegyeztetést a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség képviselőiből, valamint az érdek-képviselői szervezetekből alakuló HM Munkavédelmi Bizottság (HM MvB) látja el.

(2) A HM MvB összetételéről a honvédelmi miniszter külön utasításban rendelkezik.

[Az Mvt. 81. §-ának (1) bekezdéséhez]

29. § (1) A honvédelmi ágazatban a munkavédelemre vonatkozó szabályok betartásának felügyeletét a HM MMEH látja el.

(2) A HM KÁT és a HM MMEH ellátja az Mvt. 81. §-ának (2)-(3) bekezdésében meghatározottakat, hatáskörében gyakorolja az Mvt. 81. §-a (4) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott jogosultságokat.

(3) A katonai nemzetbiztonsági szolgálatoknál végzett felügyeleti tevékenységbe csak a honvédelmi miniszter engedélyével és csak olyan személy vonható be, akinél a "C" típusú nemzetbiztonsági ellenőrzés kockázati tényezőt nem tárt fel.

(Az Mvt. 82. §-ához)

30. § (1) A honvédelmi ágazatban bekövetkezett munkavédelmi szabálysértések elkövetőit az állományilletékes parancsnok fegyelmi jogkörében vonja felelősségre.

(2) A HM MMEH az általa feltárt szabálysértések elkövetőinek felelősségre vonására az állományilletékes parancsnoknak javaslatot tesz.

(Az Mvt. 84. §-ához)

31. § (1) A HM MMEH főigazgatója, illetve a HM KÁT vagy a HM MMEH főigazgatója által írásban feljogosított munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező - és a szolgálati hely ellenőrzéséhez szükséges nemzetbiztonsági követelményeknek is megfelelő - személy (a továbbiakban: ellenőr) hatóságként jogosult:

- a) illetékességi területén valamennyi szolgálati helyen külön engedély nélkül ellenőrzést tartani;
- b) a munkabaleseteket, kivéve a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedéssel kapcsolatos eseteket - az állományilletékes parancsnok, vezető ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni;
- c) az állományilletékes parancsnokot felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos szolgálati feladatvégzés, munkavégzés követelményeinek teljesítésére;
- d) az állományilletékes parancsnokot a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;
- e) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott beosztottat a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani;
- f) a személyi állomány egészségét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén - annak elhárításáig - a veszélyes tevékenység, illetőleg szolgálati hely, műhely, műhelyrész, munkaeszköz, haditechnikai eszköz, veszélyes haditechnikai eszköz működésének, használatának felfüggesztését elrendelni;
- g) elrendelni az Mvt. 23. § (2) bekezdése, illetve e rendelet 13. §-a szerinti vizsgálatot;
- h) a munkabaleset bejelentését vagy kivizsgálását elrendelni, ha a bejelentést vagy a kivizsgálást elmulasztották, vagy nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően végezték;
- i) a munkaeszköz és a katonai védőeszköz használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik az Mvt. 18. § (4)-(5) bekezdésekben meghatározott okirattal;
- j) a veszélyes haditechnikai eszköz és haditechnikai eszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik e rendelet 10. §-ban meghatározott okirattal.
- (2) Az ellenőr az (1) bekezdés e), f), i) és j) pontjaiban foglalt határozatának azonnali végrehajtását rendelheti el.
- (3) Az ellenőr köteles - illetékességi körébe nem tartozó hiányosság észlelése esetén - az illetékes szervet értesíteni, illetve felkérés esetén más hatósággal együttműködni.
- 32. §** A HM MMEH köteles az Mvt. 87. § 3. pontjában meghatározottak szerinti súlyos, valamint a kettőnél több személy sérülését okozó, továbbá lövés és robbanás okozta balesetet - kivéve a közúti, vasúti, vízi és a légi baleseteket - kivizsgálni.
- 33. §** A HM KÁT másodfokú hatóság a HM MMEH főigazgatója által hatósági ügyekben hozott határozatok vonatkozásában.
- 34. §** (1) A HM KÁT és a HM MMEH tevékenységi körében - a katonai nemzetbiztonsági szolgálatok kivételével - jogosult bármely szervezettől közvetlenül információt kérni, illetve megkeresés esetén a szervezetek kötelesek együttműködni.
- (2) A katonai nemzetbiztonsági szolgálatok esetében az (1) bekezdésben foglaltakra a honvédelmi miniszter jogosult.

Záró rendelkezések

35. § A rendelet 2000. október 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a honvédelmi ágazat munkavédelmi felügyeleti rendjéről szóló 29/1997. (XII. 21.) HM rendelet hatályát veszti.

Melléklet a 21/2000. (VIII. 18.) HM rendelethez

A Szervezeti Munkavédelmi Szabályzat (SzMvSz) tartalmi követelményei

I. Általános rész

Az állományilletékes parancsnok az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját - a jogszabályok, a szabványok és a szabályozók (utasítás, intézkedés stb.) keretein belül - maga határozza meg.

A meghatározás módját, formáját az Mvt. részletesen nem állapítja meg, ebben az állományilletékes parancsnok - a szabályozási kereteken belül - dönthet, de a munkavédelmi belső viszonyok előírásait minden esetben kötelező írásban meghatározni.

Az SzMvSz elkészítésébe célszerű az állományilletékes parancsnok szakembereit (ideértve a foglalkozás-egészségügyi orvost, jogászt, jogi-igazgatási, illetve pénzügyi szaktisztet stb.) bevonni.

Az SzMvSz-t kötelező az érdekvédelmi fórumokkal (a szervezetenél képviseltetett szakszervezet, munkavédelmi képviselő) véleményeztetni. Ha működik a honvédségi szervezetenél munkavédelmi képviselő (bizottság), akkor az SzMvSz kiadásához annak egyetértése elengedhetetlenül szükséges.

Az SzMvSz-nek összhangban kell lennie a hatályos jogszabályokkal és belső rendelkezésekkel, valamint az állományilletékes parancsnok által megkötött szerződésekkel.

Az SzMvSz-t valamennyi beosztottal meg kell ismertetni.

Az SzMvSz hatályos, munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül, alkalmazása kötelező, ezért végrehajtását ellenőrzik,

szankcionálják. Fegyelmi és anyagi felelősséget megalapozó, szabálysértési vagy büntetőjogi eljárás alapját képezheti.

II. Az SzMvSz tartalmi követelményei

a) A szervezet besorolása:

A szervezet veszélyességi osztálya és létszám szerinti csoport besorolása, szakmberszükséglet és szakképesítési követelmény, annak helyi megvalósítása módjai, a kapcsolódó szakfeladatok végzéséhez szükséges ügyintézők megnevezése (pl. munkavédelmi megbízott, foglalkozás-egészségügyi orvos, ápoló, mérlegfelelős, emelőgép-, nyomástartó-, veszélyes áru ügyintéző stb.), létszáma, az ügyintézők feladatai, hatásköre, felelőssége.

Az Mvt. alapján az állományilletékes parancsnok a meghatározott feladatok elvégzésére (munkabiztonsági szaktevékenység, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás körébe tartozó feladatok), továbbá adott munkaidőre - a létszámhoz és tevékenységéhez igazodóan - köteles szakképzett munkavédelmi szakembert alkalmazni. Az alkalmazási feltétel teljesítése történhet saját (állománytáblában vagy munkaköri jegyzékben nevesített, esetleg az állományból megbízott) személy felhatalmazásával, de külső vállalkozó megbízásával is lehetséges. Ebben a részben kell feltüntetni az egyéb rendelkezésekben, szabályzatokban stb. - a szervezet sajátosságától (ellátottságától, illetve tevékenységétől) függően - előírt ügyintézőket is.

b) Az SzMvSz hatálya:

1. Területi hatály (a honvédségi szervezet székhelye, objektumai, mozgó és külső munkahelyei)
2. Személyi hatály (a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak, külső szakemberek, nyugdíjas, munkavégzés hatókörében tartózkodók)
3. Tárgyi hatály (kiemelten veszélyes tevékenységek, technológiák)
4. Időbeli hatály (kezdő időpont, záró időpont - nem kötelező külön feltüntetni)

A hatályra vonatkozó rendelkezéseknél kell meghatározni, mely beosztotti körre [a szervezett munkavégzésben foglalkoztatottakon kívüliekre, szerződés alapján munkát végzőkre, ideiglenesen katonai tevékenységet (pl. gyakorlat, lövészet) végzőkre], valamint az állományilletékes parancsnok intézkedési körébe tartozó mely objektumokra és milyen mértékben terjed ki. Az időbeli hatályról általában a szabályzó záró rendelkezése intézkedik, míg a tárgyi hatály meghatározása - az esetek többségében - külön nem kerül meghatározásra, mivel lényegében a szervezett tevékenységek összességét foglalja magában (kivéve: több szervezet közös objektumon belüli elhelyezése, illetve azok közös igénybevétele).

III. Ügyrend

1. rész: Azon személyek munkavédelmi tevékenységi rendjének meghatározása, akik munkakörük ellátása során más személy(ek) élete, egészsége és testi épsége védelméért felelősek

Ebben a részben a különböző szolgálati személyek (főnökök, alegység-parancsnokok, vezető, irányító beosztású személyek, megbízottak, alkalmazott szakemberek stb.) munkavédelemmel kapcsolatos - más szabályzatokban elő nem írt - részletes feladatait, jog- és hatásköreit, illetve azok érvényesítésének módjának rendjét kell rögzíteni. Az ügyrendben megállapított feladatokat és hatásköröket a névről szóló munkaköri leírásokban is rögzíteni kell.

2. rész: A munkavédelemmel kapcsolatos egyéb állományilletékes parancsnoki szabályozás rend (technológiai, kezelési, karbantartási, műveleti utasítások, egyéb üzemeltetési dokumentációk)

A rendszeresen végzett munkafolyamatokra, veszélyes tevékenységekre, munkaeszközökre stb. vonatkozóan technológiai, műveleti, kezelési és karbantartási utasítást kell készíteni, amelyekben az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályait konkrétan meg kell határozni. Szükséges a gépek, berendezések üzemeltetési dokumentációit is elkészíteni (hiány esetén), illetve tartalmi szempontból kiegészíteni.

Itt kell szabályozni az utasítások, dokumentációk elkészítésének, jóváhagyásának és kiadásának rendjét az alábbiak szerint:

- az utasítások köre,
- az elkészítésért felelős személy(ek),
- az elkészített utasítások jóváhagyása,
- a visszavonás, hatálytalánítás, módosítás,
- a teljes körű és időszakos felülvizsgálat,
- a dokumentumok tárolása és nyilvántartása.

IV. Személyi feltételek

E fejezet tartalmazza a munkaköri alkalmasság orvosi (előzetes, időszakos, rendkívüli) és a személyi higiénés alkalmasság megállapítása érdekében elrendelt vizsgálati és a pályaalkalmassági vizsgálati kötelezettséget, az oktatási-vizsgáztatási követelményeket és az eljárási rendet.

Az egészségügyi megfelelés előzetes vizsgálatát a munkaviszony (beosztásba helyezés) létesítésére általánosan, kötelező jelleggel kell előírni.

A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatának célja annak elbírálása, hogy a beosztott egészségügyi szempontból alkalmas-e a munkaköri leírásban pontosított munkafeladat elvégzésére, illetve továbbvégzésére, egészségének vagy testi épségének károsodása nélkül. A foglalkozás-egészségügyi szolgálat indítványára, illetve saját kérésére az állományilletékes parancsnok köteles a beosztottat alkalmassági vizsgálatra küldeni, de az alkalmassági vizsgálat megismétlését az állományilletékes parancsnok is elrendelheti.

Új technológia, eljárás, anyag alkalmazásba vétele, a munkakörülmények jelentős megváltoztatása előtt, valamint foglalkozási megbetegedés, illetve fokozott expozíció esetén rendkívüli orvosi vizsgálat előírása indokolt.

Képzettség, ismeretek a munkavégzéshez (szakmai alapképzettség, továbbképzés során szerzett képesítés, munkavédelmi ismeretek megszerzése oktatás formájában), az ismeretek számonkérésének rendjét ezen fejezetben kell rögzíteni. Rendelkezni kell az oktatás személyi-tárgyi-szervezési kérdéseiről is. Célszerű a gyakorlati oktatást a munkát irányító személyre bízni, illetve a munkavédelmi szakembert bevonnai az oktatás előkészítésébe, a tematika kidolgozásába és az oktatás lebonyolításába. Az oktatás időtartamáról, nyilvántartásáról is rendelkezni kell.

Tételezen kell meghatározni a következő kérdéseket:

- milyen munkakörökben, milyen időszakonként kerül sor beszámoltatásra (vizsgáztatásra),
- milyen módszerrel történik (pl. tesztlapokon, szóbeli beszámoltatás, gyakorlati ismeretek számonkérése munka közben), milyen időtartamban (pl. 30 perces írásbeli beszámolót 10 perces gyakorlat követi),
- ki tartja a beszámoltatást (pl. műhelyparancsnok vizsgáztatja a műhely állományát),
- nyilvántartás alakszerűsége (napló, jegyzőkönyv),
- mi a sikertelenség következménye (a sikeres beszámolásig csak felügyelet mellett dolgozhat),
- kiemelt beszámoltatás rendje, személyi köre (pl. alegségparancsnokok, gyakorlatvezetők évente),
- mi a beszámoltatás tematikája munkakörökre differenciáltan.

Az állományilletékes parancsnok az intézményesített beszámolás mellett rendszeres ellenőrzéssel is köteles meggyőződni arról, hogy a beosztottak ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó munkavédelmi rendelkezéseket, előírásokat [Mvt. 54. § b) pont].

V. Egyéni védőeszközök juttatásának rendje (ideértve: védőital, bőrvédő készítmények, tisztálkodószerek is)

Az egyéni védőeszköz juttatás rendjének meghatározása munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül. A védőital juttatás szabályozásánál ki kell térni a következőkre:

- a védőitalra jogosultság feltétele (pl. téli időszak),
- a védőitalra jogosító munkakörök (célszerű mellékletbe foglalni),
- védőital fajtája,
- a védőital ellátásért felelős személy, szervezet,
- az ellátás szervezése (megrendelés, elosztás módja és helye, a védőital kihordására és kitöltésére szolgáló eszközök biztosítása).

A bőrvédő készítmények és tisztálkodási szerek juttatásának szabályozásánál is az előbbieken ismertetett szempontok szerint kell a rendelkezéseket megtenni. A készítmények, tisztálkodási szerek jegyzékét célszerű mellékletbe foglalni, bőrvédő készítményeknél a jogosult munkaköröket is meg kell adni.

VI. A munkavégzésre vonatkozó szabályok

1. rész: Általános szabályok

A rendelkezéseknek a következő területekre, illetve szempontokra kell kiterjednie:

- a munkaköri leírások, munkaszerződések munkavédelmi tartalma,
- a munkavégzés feltételei,
- belső jelentési kötelezettség (a beosztott egészségi állapotára, a rendkívüli eseményekre, munkabalesetekre vonatkozóan),
- a veszélyes anyagok kezelésére vonatkozó általános szabályok,
- az étkezésre, tisztálkodásra, dohányzásra vonatkozó előírások és korlátozások,
- a tevékenység végzésére, gépek kezelésére vonatkozó általános szabályok, szervezési előírások,
- a hulladékkezelés szabályai,
- a személyi és a jármű közlekedés szabályai.

2. rész: Különös szabályok

Ez a rész tartalmazza:

- az objektumon kívüli munkavégzésre vonatkozó előírásokat,
- az objektum területén munkát végző külső beosztottak tevékenységének szervezésével kapcsolatos eljárási szabályokat (pl. a szerződésben rögzítendő munkafeltételek és adatok, a munkaterület átadása, átvétele, teendők rendkívüli eseménynél, felügyelet),

- a munkaterületeket, ahová csak az oda beosztottak és a felügyelettel megbízottak léphetnek be,
- a veszélyes és ártalmas körülmények között végzett tevékenységek sajátos szabályait,
- a kísérleti tevékenységekre, veszélyesanyag-tárolókra vonatkozó előírásokat.

VII. A munkavédelmi üzembe helyezés

1. rész: Létesítési eljárás (tervező részére adatszolgáltatás, kiviteli tervek jóváhagyása, tervezői és kivitelezői nyilatkozatok, a kivitelezés ellenőrzése és jóváhagyása, átadás-átvétel)

A létesítésre vonatkozóan az Mvt. 19. § (1)-(2) bekezdései alapján a következőkről indokolt rendelkezni:

- szervezeti és ügyrendi kapcsolat a tervező/kivitelező és a megbízó (állományilletékes parancsnok) és az érintett szervezeti egységek között,

- a tervező részére adott adatszolgáltatás tartalma,
- tervezés ellenőrzése, jóváhagyás rendje,
- a kivitelezési munkák felügyelete, a kivitelezés során végzett vizsgálatok,
- az átvétel munkavédelmi követelményei, átvételi próbák és ezek dokumentálása,
- a létesítéssel kapcsolatos dokumentumok kezelése.

2. rész: A normál üzembe helyezést megelőző esetek (kísérleti, próbaüzem, üzemi próbák, kiállítás, kereskedelmi üzemeltetés)

Az üzembe helyezés eljárási szabályai kiterjeszthetők a nem veszélyes munkaeszközökre, munkahelyekre, technológiákra és létesítményekre is. Tartalmi elemek:

- az általános üzembe helyezési eljárás alá eső munkaeszközök, munkahelyek, létesítmények köre,
- az üzembe helyezés feltételei,
- az üzembe helyezés engedélyezése.

3. rész: A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat (vizsgálati szempontok, vizsgálatban résztvevők köre, vizsgálat módja, dokumentálás, javaslat az állományilletékes parancsnok felé)

A veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzembe helyezésének, újraindításának feltétele, a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, munkaeszköznél a munkavédelmi megfelelést igazoló tanúsítás, hatósági felügyelet alá tartozó létesítmény, munkaeszköz, munkahely esetén a hatósági engedély megléte.

Teljeskörűen fel kell sorolni azokat a dokumentációs, munka-egészségügyi, műszaki, szervezési követelményeket, amelyeknek az érvényesítését kell ellenőrizni a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat során.

Az előzetes vizsgálat munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül.

4. rész: Írásbeli elrendelés (jogosult, formája)

Az üzembe helyezés írásbeli elrendelésére az állományilletékes parancsnok jogosult. Az írásbeli elrendelés határozattal történik.

5. rész: Újraindítás

Az újraindítás esetére meg kell határozni, hogy mi tekinthető műszaki oknak (Mvt. 87. § 10. pont), illetve melyek azok a karbantartási feladatok, amelyek nem azonosak az Mvt.-ben megjelölt teljes szétszereléssel együttjáró javítási folyamattal. Indokolt utalni arra, hogy milyen eltérő, egyszerűsítő szabályokat kell a normál üzembe helyezéshez képest megvalósítani az újraindítás során.

Olyan szervezeteknél kell elkészíteni, amelyeknél belátható időn belül számítani lehet létesítési, üzembe helyezési eljárásra.

VIII. Időszakos biztonsági felülvizsgálat

Ez a fejezet meghatározza

- az eszközök körét,
- az eljárási rendet (az elvégzésre jogosultak, a vizsgálat módja és dokumentálása).

A veszélyes létesítmények és berendezések nyilvántartása alapján az eszközcsoportokat és a vizsgálat típusok gyakoriságát kell tételesen előírni, a vizsgálat módja és dokumentálása az arra feljogosított döntésétől és a rájuk vonatkozó konkrét szakmai előírásuktól függ. Meg kell határozni a minősítő iratok őrzéséért és a vizsgálatok nyilvántartásáért felelősök körét.

Az állományilletékes parancsnok - a veszélyes technológiák, munkaeszközök időszakos biztonsági felülvizsgálatára vonatkozó - kötelezettségéről, az Mvt. 23. § (1) bekezdés és a MüM rendelet 3. § rendelkezése határozza meg.

IX. Munkavédelmi ellenőrzés

A fejezet tartalmazza

- az ellenőrzések fajtáit (folyamatba épített rendszeres céllenőrzések, rendkívüli ellenőrzések, alkoholszondás vizsgálat, kábító hatású

szerek általi befolyásoltság ellenőrzése),

- vezetői szintű ellenőrzések rendjét (szemle),
- az ellenőrzések lefolytatásának szabályait (személyi kör, dokumentálás, intézkedés, végrehajtás ellenőrzése).

Elő kell írni, hogy kik jogosultak és kötelesek az ellenőrzések lefolytatására, valamint milyen időszakonként kerül sor az ellenőrzésekre, illetve fel kell sorolni az általános és rendszeres ellenőrzési feladatokat [pl. Mvt. 60. § a) pontja]. Itt kell rendelkezni az ellenőrzés eredményeként teendő intézkedések meghozatalának és dokumentálásának rendjére.

Az ellenőrzés tekintetében szabályozni kell:

- kik jogosultak elrendelni és végrehajtani,
- bizonylatolás, nyilvántartás rendjét,
- az ittasság (kábitószer hatása alatt állás) megállapítása esetén követendő eljárást,
- a vizsgálat lefolytatásának rendjét, jogi követelményeit.

X. Balesetek és megbetegedések kivizsgálása

1. rész: Munkabaleset

2. rész: Munkabalesetnek nem minősülő üzemi (úti) baleset

3. rész: Tanulói baleset

4. rész: Egyéb balesetek

5. rész: Foglalkozási megbetegedés (fokozott expozíciós eset)

Az 1-5. rész tartalmazza:

- a bejelentésének és a tényállás rögzítésének rendjét,
- a szervezeten belüli belső jelentés rendet,
- a baleset előzetes értékelését (pl. írásbeli értesítés),
- súlyosnak minősülő esethez kapcsolódó speciális feladatokat (azonnali jelentés, helyszín biztosítása, illetékes szakember azonnali bevonása, az érintett hatóság értesítése),
- kivizsgálás (rendje, dokumentálása, intézkedések),
- a jegyzőkönyv kitöltését, a minősítő határozat, illetve a minősítési javaslat megküldése, nyilvántartása,
- belső nyilvántartási rend (napló, időszakos nyilvántartás, dokumentációk megőrzése, irattározása),
- az előjáró vagy külső illetékes szervekkel történő együttműködési rendet.

6. rész: Rendkívüli eseményekre vonatkozó eljárás (fogalom, mentési terv)

Az SzMvSz tekintetében rendkívüli eseménynek tekintendők az olyan tömeges, súlyos, halálos kimenetelű balesetek, a járványos megbetegedések, illetve elemi csapások, természeti katasztrófák, tüzesetek, robbanások, váratlan káros emisszió és egyéb olyan esemény, amelyek személyek életét, testi épségét, illetve az állományilletékes parancsnok illetékességi körébe tartozó vagyont és a környezetet veszélyeztetik.

A mentési tervet csak ott kell elkészíteni, ahol jogszabályok teszik kötelezővé (szükséges az egységes értelmezéshez indokolt fogalommagyarázatot is rögzíteni).

XI. Elsősegélynyújtás (elsősegélynyújtók képzése, a helyek kijelölése és felszerelése, megjelölése, ellenőrzésük)

XII. Munkahelyi munkavédelmi képvisellel kapcsolatos állományilletékes parancsnoki együttműködés

Ez a fejezet tartalmazza:

- a kölcsönös információátadás rendjét,
- a közös tevékenységre vonatkozó szabályokat (tárgyalások, egyeztetések, tervezés, ellenőrzés, baleseti vizsgálatok),
- a tárgyi és személyi feltételek biztosításának rendjét,
- a szakértő igénybevételének feltételeit,
- a munkahelyi munkavédelmi program elkészítésének folyamatát.

XIII. Záró rendelkezések (a munkavédelmi képviselő vagy a bizottság vezetőjének egyetértésével vagy különvéleményével), keltezés (esetleg időbeli hatály), illetve egyes szabályozók hatályon kívül helyezése)

XIV. Mellékletek, függelékek

A csatolt okmányok:

- munkahelyek listája (ahol egyedül munkát végezni tilos, belépni tilos vagy a belépés korlátozott),
- egyéni védőeszközök viselésére kötelezett munkakörök,
- időszakos biztonságtechnikai felülvizsgálatok fajtái és gyakoriságuk, tervek,
- elsősegélynyújtó helyek és felszerelésük,
- dohányzási, tűzgyújtási tilalom alá tartozó munkahelyek jegyzéke,
- előzetes időszakos és esetenkénti foglalkozás-egészségügyi vizsgálatra kötelezett munkakörök jegyzéke, vizsgálatok gyakorisága, iránya,
- nők és fiatalok munkavégzésére vonatkozó korlátozások,
- kiemelt beszámoltatási (vizsga-) kötelezettség alá tartozó munkakörök, beosztások,
- technológiai stb. utasítások jegyzéke,
- állományilletékes parancsnoki szerződések munkavédelmi tartalma (pl. munkavédelmi szakember foglalkoztatás, összehangolási szerződés, több állományilletékes parancsnok egy munkahelyen történő egyidejű munkavégzésére vonatkozóan).